ріод. У статті досліджуються православні культові споруди та культові споруди національних меншин, які знаходились на території міста та передмість в період його входження до складу Великого князівства Литовського (з кінця XIV ст. до 1569 р.). Прослідковується локалізація, історія спорудження та еволюція, подається характеристика культових споруд.

Zhuk O.M. The monuments of the monumental cult architecture of Lutsk in Lithuania's period.

The orthodox cult structures and cult structures of the national minority that were on territory of the city and suburbs during its presence in structure of Great Principality Lithuanian (from the end of XIV century till 1569 year) are investigated in this article.

In the article the characteristic of the cult structures is given and also their localization, history of a structure and evolution is traced.

ВИЗНАЧНІ ПИСЬМЕННИКИ-ЕМІГРАНТИ ВОЛИНІ

Замашна С.М.,

викладач

Рівненський державний гуманітарний університет

Волинь багата визначними іменами. Серед них О.Стефанович вирізняється як один із яскравих українських поетів. Він народився на Волині, 1922 року виїхав до Чехословаччини. Там і реалізувався як поет.

Історія літератури багата прикладами того, як митці стають творцями національної культури за межами рідної землі. Наприклад, Байрон писав твори у Греції, Кіплінг - в Індії, Овідій - далеко від Риму.

На теренах еміграції О.Стефанович посів одне з провідних місць серед представників «Празької школи». В основу естетичної концепції цього літературного об'єднання лягло прагнення поетів сформувати новий тип україн ця, людину чуттєву, інтелектуальну, сильну, з волею до життя.

Перші друковані твори О.Стефановича наповнені пам'яттю про рідний край, романтично-символічними елементами, взятими з волинського фольклору. Про це свідчать «Волинські сонети» поета. В них автор талановито відтворив краєвиди, осінні пахощі та дух Волині. Історіософізм та національний творчий пафос «Празької школи» яскраво проявилися у таких творах О.Стефановича, як «Плач Ярославни» та «Київ». У них потік поетичної свідомості автора пливе назад у княжу добу, коли:

Йшов Батий на нього (Київ) і не двічі,
Та зникав туманом примар...

В образі богатиря Іллі Муромця поет зобразив Україну на роздоріжжі Європи й Азії, у тогочасній концепції протиборства культури і дикого хаосу. У роки Другої світової війни у поезії О.Стефановича значне місце посідають філософсько-містичні роздуми та опис кінця світу, що особливо яскраво звучить у творах «З Апокаліпси» і «День гніву».

О.Стефанович - майстер техніки вірша. Його невтомна праця над удосконаленням рими та ритмомелодики виливалися у густий звукопис:

Голодних вітрів голосіння,
Холодних дощів росіння,
Бесплодні сльози просіння...
Поро осіння!

1949 року поет переїхав до США. Там від підготував збірки «Stephanos II» і «Кінцесвітнє», яка стала останньою. В ній автор найбільше розкрився як поет-філософ:

... Поруч хай вітер буде
А в далині -мета.
Чорно кругом чи біло,

Не зупиняти рух.
Може зламатись - тіло,
Але ніколи — дух.

Критик І.Фізер додає, що, читаючи поезію Стефановича, не можна залишитись байдужим до її образної системи [1, 11]. Шедевром називають його твір «Коли гай на обрію квітне»:

Коли гай на обрію квітне,
То здасться очам,
Що розкішне царство блакитне
Розгортається там,
А наближ його володіння,
Десь подінеться синь.
Далечінь тому лише синя,
Що вона далечінь.

Найважливішим українським прозаїком у вигнанні, «українським Гомером XX століття»![^, 5] називають ще одного представника Волині У.Самчука. Народився письменник в с.Дермань теперішньої Рівненської області, але його життя в цілому пройшло в Європі, а потім у Канаді. Систематично У.Самчук почав друкуватися, потрапивши до Праги. У Німеччині він очолив Мистецький У країнський Рух. МУР декларував вимогу високомистецької творчості, яка будила б душі свої й чужі, принесла б українській літературі міжнародне визнання.

Повільний описовий стиль У.Самчука, який відповідає традиціям реалістичного роману XIX століття, пронизаний філософією віталізму. Письменник проводить своїх героїв через усі життєві лабіринти. Так, у трилогії «Волинь» автор відобразив долю великої родини Довбенків під час складних ідеологічно-політичних протистоянь першої чверті XX століття. Задум твору автор пояснював бажанням внести в побутову літературу трохи філософської і проблемної тенденції, а також дати повніший і точніший образ волинського села. У.Самчуку це вдалося.

У центрі роману - широка панорама селянського життя. Автор глибоко проникнув у психологію селянина з Волині, який вважає, що земля - основа всього. Такий тип українця тримається свого коріння і прагне забезпечити свою родину всім необхідним.

У творі піднімається вічна проблема батьків і дітей. Син не хоче, так як його батьки, проводити все своє життя у тяжкій праці. Він прагне вчитися і піти в широкий світ.

«Волинь» - робота епопейного рівня, своєрідна художня енциклопедія волинського краю. Це наповнений «аромат волинської говірки» роман вражає своєю художньою силою і предметним документалізмом. У.Самчук описує красу рідної землі, не перенасичуючи метафорами, точно і доречно.

За законами великого мистецтва написаний твір «Марія», який присвячений матерям, що загинули голодною смертю на Україні 1932-1933. Роман, як і попередній, насичений реалістичними картинами українського селянського побуту, де праця - основа життя та духовне наповнення людини. Однак твір вирізняється стилем художньої агіографії та загадковістю як ознакою складності та незбагненності людської психіки. Цей роман описує народження, формування і змужніння особистості жінки, а через хроніку її життя - і щоденність українського села.

Кульмінацією роману є страшні картини голодомору. Кінець твору трагічний. Весь Маріїн рід розпався: один син - загинув у німецькому полоні, другий - репресований, донька вішається, а її дитина вмирає від голоду. Єдиного живого сина вбиває батько. На цьому останньому вольовому акті Корнія позначилася українська літературна традиція, згідно якої відступники караються, навіть, якщо вони родичі. Йде помирати із старим псом і сам Корній. Закінчуються і дні Марії..

Спогадами про рідну Волинь наповнений і роман «Юність Василя Шеремети», який у 1944 році відзначено премією «Українське видавництво» у Львові.

У 1948 р. У.Самчук переїхав до Канади. Там він став одним із засновників об'єднання українських письменників «Слово» і продовжив свою творчу діяльність. 31948 по 1982

працював над трилогією «Ост», в якій розповів про родину Морозів, починаючи з 1917 і закінчуючи 60-ми роками. Автор не лише хронікально описав події, але й обговорив соціальні проблеми і висловив своє ставлення до них. У пригодницькому романі «Чого не гоїть вогонь» (1948-1958) автор вперше порушив тему боротьби Української повстанської армії проти фашистської і радянської імперії, а у творі «На твердій землі» письменник відобразив життя українських переселенців. У.Самчук писав мемуари, а у книзі «Планета Ді-Пі» (1979) зібрано його щоденникові записи і листи.

Хоча У.Самчук та О.Стефанович проживали за межами України, вони збагатили українську літературу своєю творчістю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стефанович О. Зібрані твори. - Торонто, 1975. -304 с.
2. Волинські дороги У.Самчука. Збірник / Упорядник Поліщук Я. - Рівне, 1993. - 104 с.

The information about such famous people from Volyn as O.Stephanovych and U.Samchuk is given in the article. The focus is on their most important pieces of work created abroad. The main idea is that they enriched Ukrainian Literature.

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОШИРЕННЯ ПРОТЕСТАНТИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В ІІ ПОЛОВИНІ XVI СТ.

Костянко О.П.

Міжнародний університет «РЕГІ» імені акад. Степана Дем янчука

Понад тисячу років на український землі існує християнство. З ним прямо чи опосередковано пов’язаний соціальний, економічний і духовний прогрес, не дивлячись на війни, різноманітні соціальні катаклізми й круті історичні повороти.

В сучасній Украйні до складних і протиречивих соціальних, економічних, політичних й ідеологічних проблем належить і розкол православної церкви, і зміцнення позицій католицизму та греко-католицької церкви, і поширення сучасного протестантизму в різноманітних сектантських формах. Для вирішення цих надзвичайно важливих і в той же час надто складних проблем потрібні не тільки добрі наміри й бажання, а й глибокі знання історичного досвіду попередніх поколінь. Національним лідерам необхідно заглядати в глибину вітчизняної історії й на цій основі вчитись робити об’єктивні висновки й вміло визначати магістральний шлях розвитку України.

Вивчення історії поширення протестантизму на українській землі почалось ще в другій половині XIX ст. Миколо Костомаров, Михайло Драгоманов, Михайло Грушевський, Іван Огієнко залишили нам значний фактичний матеріал та його аналіз. Впродовж XX ст. ця проблема розглядалась в загальному плані. Останнім часом з’явились цікаві спеціальні дослідження з історії протестантизму на території України Н. Яковенко, В. Любащенко, П. Русина.

Проте, ще потребують подальшого дослідження проблеми, пов’язані з територіальними рамками, в яких поширювались протестантські ідеї, з відношенням козацтва до протестантизму, з його впливом на розвиток культури та духовності українського народу.

Автор даної розвідки спробував осмислити вплив європейської Реформації та її протестантського різновиду на економічне, соціальне релігійне й культурне життя на території України в другій половині XVI ст. Шістнадцяте століття посідає особливе місце в історії України. Це тоді українські землі остаточно перейшли під нещадну католицьку владу Речі Посполитої, а народ був підданий жорстокій економічній, політичній, національній та духовній експлуатації, гнобленню та насильству.

Польському католицькому духовенству завдяки безпринципності ряду православних священнослужителів в 1596 р. вдалось нав’язати Брестську унію, якою було покладено початок уніатству. І в кінці ж цього століття запорозьке козацтво вийшло на арену суспільного життя як провідна сила українського народу, як лідер у боротьбі проти католи-